

Til medlem af Inatsisartut
Peter Olsen
Inuit Ataqatigiit

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 155 2020 vedrørende Fodlænke

25-09-2020
Sags nr. 2020 - 16315
Akt. id. 14882340

Kære Peter Olsen

Postboks 260
3900 Nuuk

Tak for dine spørgsmål. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Agter Naalakkersuisut at henvende sig til den danske regering for at indføre fodlænkeordning i Grønland?

A. Hvis ja, hvad er grunden til at man agter henvende sig?

B. Hvis nej, hvad er grunden til at man ikke agter at henvende sig?

Spørgsmålet om indførelse af fodlænkeordning i Grønland har været diskuteret i flere år, og det har også været genstand for drøftelse i Rådet for Grønlands Retsvæsen i såvel 2017 som i 2018. I Naalakkersuisuts Strategi og Indsatsplan fra 2017 fremgår følgende:

"Muligheden for indførelse af en forsøgsordning med fodlænke har tidligere været drøftet – både af Retsvæsenkommissionen og siden hen på baggrund af et beslutningsforslag stillet i Inatsisartut. Dengang var det Justitsministeriets vurdering, at forsøgsordningen ikke kunne lade sig gøre, da de tekniske og geografiske forhold ikke gjorde en forsøgsordning med fodlænke mulig.

Naalakkersuisut ønsker, at vurderingen tages op på ny for at undersøge, om de begrundelser, Justitsministeriet dengang lagde til grund for ikke at indføre en forsøgsordning med fodlænke, fortsat er gældende. Den nye vurdering bør tillige indeholde en vurdering af, om alternativ afsoning i hjemmet kan lade sig gøre. Vurderingen bør endvidere inddrage viden om succesfulde ordninger med fodlænke eller alternativ afsoning i hjemmet fra andre dele af verdenen, som med fordel kan overvejes at indføres i Grønland.

På den baggrund blev det i Rådet for Grønlands Retsvæsen i 2017 besluttet, at punktet skulle drøftes på rådets møde i 2018, og at der til brug herfor skulle udarbejdes et notat, som bl.a. nærmere beskriver målgruppen i Danmark og begrundelsen herfor, samt de udfordringer, der vil være forbundet med at indføre ordningen i Grønland.

Notatet, som blev udarbejdet af Direktoratet for Kriminalforsorgen er overordnet ikke positivt indstillet over for en fodlænkeordning i Grønland. Det bemærkes, at et alternativ er at arbejde mere på at udvikle muligheden for samfundstjeneste.

Formålet med en fodlænkeordning er, at man undgår de mest negative skadesvirkninger ved fængselsafsoning, idet den dømte kan beholde sin hverdag med familien og tilknytning til arbejde eller uddannelsessted.

Betingelserne for, at en dømt kan opnå tilladelse til at afsones med fodlænke i Danmark er:

- Boligen skal være egnet til afsoning med fodlænke og give mulighed for den nødvendige overvågning og kontrol. Der skal derfor være indlagt strøm. Midlertidige boformer som hotel og herberg m.m. kan ikke godkendes.
- Andre beboere over 18 år i hjemmet skal give samtykke til afsoningen
- Den dømte skal være i beskæftigelse eller under uddannelse, og arbejdsgiver eller uddannelsessted vil få at vide, at man afsoner en dom med fodlænke, da det er nødvendigt at udpege en kontaktperson på stedet
- Den dømte må ikke indtage alkohol eller euforiserende stoffer.

Vurderingen af om den dømte vil kunne overholde betingelserne for afsoning med fodlænke foretages efter personlig vurdering af kriminalforsorgen (egnethedsundersøgelse). En femtedel af afslagene på de danske ansøgninger i 2017 er begrundet med, at den dømte ikke medvirker til egnethedsundersøgelsen eller helt udebliver fra samtalen.

De udfordringer, der herefter kan være med at indføre fodlænkeordningen i Grønland er følgende:

- Ifølge en undersøgelse af Annemette Nyborg Lauritsen er 47 % af de grønlandske indsatte hjemløse forud for indsættelsen og 45 % er arbejdsløse. Det er derfor en stor gruppe af de indsatte, som ikke er egnet til en fodlænkeordning på grund af manglende bolig og beskæftigelse.
- Der er forholdsvis mange misbrugere blandt de indsatte i Grønland.
- En stor del af de indsatte er indsat for vold eller sædelighedskriminalitet over for et familiemedlem eller lignende, hvilket umuliggør afsoning på bopælen.
- Dårlig mobildækning i flere områder af Grønland.
- Geografiske forhold kan vanskeliggøre eller være til hinder for kriminalforsorgens kontrol med ordningen.
- Begrænset mulighed for tilsyn i de mindre byer og i bygderne, hvilket vil betyde en forskelsbehandling mellem dømte fra de større byer, der vil blive givet en mulighed, som man ikke har i mindre byer og bygder.

På den baggrund indstillede Direktoratet for Kriminalforsorgen til Rådet for Grønlands Retsvæsen, at man ikke gik videre med indførelsen af elektronisk fodlænkeordning, hvilket rådet tiltrådte.

Set i lyset af de nu voksende ventelister til afsoning, vil Naalakkersuisut genoverveje, hvorvidt det vil være forsvarligt at indføre en forsøgsordning med fodlænke i de større byer, til trods for at det vil medføre en forskelsbehandling af dømte. Naalakkersuisut vil i givet fald genoptage drøftelserne med Justitsministeriet herom. Det er imidlertid Naalakkersuisuts vurdering, at de udfordringer, der beskrives i notatet fra Direktoratet

for Kriminalforsorgen i 2018 ikke har ændret sig, hvorfor en fodlænkeordning ikke vil kunne løse de nuværende udfordringer med afvikling af ventelister.

2. Har Naalakkersuisut målsætning om, at sætte fodlænke på seksualforbryderne i det øjeblik dommen falder?

Nej. Seksualforbrydere er ikke umiddelbart i målgruppen for afsoning med fodlænke.

3. Den danske regering har præsenteret politiudspil. Har Naalakkersuisut rettet henvendelse til den danske regering om initiativer og opgaver i Grønland?

A. Hvis Naalakkersuisut har fremført prioriteringsliste til dette udspil ønskes prioriteringerne oplyst.

Naalakkersuisut har en løbende drøftelse med den danske regering om de initiativer og prioriteringer, der ønskes i Grønland. Der er i forbindelse med det grønlandsk – danske samarbejde om hjælp til at bekæmpe omsorgssvigt mod børn, en anbefaling om, at der oprettes en dedikeret enhed i Grønlands Politi, der skal sikre en hurtig og effektiv sagsbehandling i politiet samt en bedre håndtering af de børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb. Midler til oprettelse af en sådan enhed er netop en del af regeringens udspil til politiets flerårsaftale.

Et andet initiativ i regeringens udspil er en modernisering af politiets bygninger og materiel, så de fysiske rammer for effektiv og tryghedsskabende politibetjening er til stede, og dette er bl.a. også en af de indsatser, der er beskrevet i Naalakkersuisuts Strategi- og indsatsplan.

4. Har den danske regering kontaktet Naalakkersuisut om det danske politiudspil?

Jeg har afholdt et møde med justitsminister Nick Hækkerup, hvor han har orienteret mig om regeringens udspil. Se i øvrigt svar på spørgsmål 3.

5. Hvad mener Naalakkersuisut om den manglende retlige beskyttelse af borgerne som følge af for få pladser i anstalterne?

Det er meget bekymrende, at ventelisterne til afsoning stiger, og jeg har da også en dialog med Justitsministeriet og Kriminalforsorgen i Grønland om, hvordan vi sikrer, at ventelisterne nedbringes. Det er imidlertid ikke kun pladsmangel i anstalterne men i høj grad også mangel på kvalificeret personale i anstalterne, der er årsag til udfordringerne med manglende pladser. Dette skulle gerne blive bedre, efter at det er lykkedes at skaffe bedre løn- og uddannelsesvilkår til anstaltsbetjente.

Det er imidlertid også vigtigt for mig at sige, at det er ventelister til afsoning i vore åbne anstalter, der er tale om. Vores retssystem er jo indrettet således, at de dømte under afsoning kan passe deres arbejde eller uddannelse. Det betyder, at der også vil være risiko for, at ofre for forbrydelser kan møde deres overgrebsmand, selvom de er indsat til afsoning.

Den retlige beskyttelse består jo også i, at forbrydere bliver strafforfulgt og dømt for deres forbrydelser inden for en rimelig tid, både af hensyn til gerningsmand og offer. Der

er således mange led i kriminalsagskæden, og der pågår et arbejde, hvor der er forskellige forslag til at nedbringe ventetiden også i denne del af kæden.

6. Hvilke initiativer har Naalakkersuisut taget for at hjælpe ofre for seksualforbrydelser, som følge af manglende pladser i anstalterne for seksualforbrydere?

Der er iværksat en række initiativer på landsplan med det formål at hjælpe ofre for seksualforbrydere. Rejseholdet for børn, der har været udsat for overgreb, samt rejseholdet for voksne med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen yder terapeutisk behandling til ofre for overgreb individuelt såvel som i grupper. Med det nye grønlandsk-danske tværgående arbejde bliver rejseholdsindsatsen intensiveret, idet det eksisterende børnerejsehold fordobles.

Derudover er der iværksat tiltag, som gør det lettere for ofre for overgreb at få hjælp og rådgivning, når de har brug for det. I juli 2020 skete der en udvidelse af rådgivningstelefonen Tusaanngas åbningstider, som nu er åben i hverdagene fra 9.00 – 22.00 (mandag – torsdag), fra 16.00 – 04.00 i weekenderne (fredag – lørdag) og søndage fra 16.00 – 22.00.

Endelig er der under Killiliisa – Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022 iværksat indsats til gavn for ofre for seksuelle overgreb. Nedenfor skitseres væsentlige tiltag iværksat som en del af Killiliisa-strategien til gavn for ofre for overgreb:

Krænkerbehandling

Som en vigtig forebyggende indsats er der i regi af Socialstyrelsen ved at blive etableret et støtte- og behandlingstilbud til personer med seksuel krænkende adfærd. Målgruppen er voksne med eller uden dom, der har udvist seksuel krænkende adfærd over for børn. Dette betyder, at behandlingstilbuddet også kan omfatte de personer, der endnu ikke har afsonet deres dom, såfremt de er motiverede for at indgå i behandlingen. Rekrutteringsprocessen er i gang, og det forventes, at behandling kan starte i begyndelsen af 2021. Indsatsen indgår også som en del af det grønlandske-danske tværgående arbejde.

Håndbog til fagpersoner om seksuelle overgreb mod børn

I efteråret 2019 udgav Socialstyrelsen en håndbog til fagpersoner om seksuelle overgreb mod børn. Håndbogen er skrevet til fagpersoner – faglærte som ufaglærte – og har til formål at bidrage med viden og vejledning til opsporing og håndtering af seksuelle overgreb. Håndbogen indeholder håndgribelige redskaber og værktøjer til at mindske professionel tvivl under sager vedrørende seksuelle overgreb. Håndbogen er blevet distribueret til arbejdspladser i byer og bygder i hele landet, som til dagligt berører børne- og ungeområdet.

Dokumentarfilmen "Pilluarneq Ersigiunnaarpara"

Sideløbende med lanceringen af håndbogen blev dokumentarfilmen "Pilluarneq Ersigiunnaarpara" (Lykken skræmmer mig ikke længere) lanceret. Dokumentarfilmen har til formål at nedbryde tabuet om seksuelle overgreb og give håb til ofre for seksuelle overgreb om, at det er muligt at få et godt liv.

Rollemodelkorps

Socialstyrelsen oprettede i sommeren 2018 et rollemodelkorps bestående af personer, der enten selv har været udsat for seksuelle overgreb eller er pårørende til personer udsat for overgreb. Rollemodellernes personlige fortællinger bidrager til at skabe åbenhed i dialogen om seksuelle overgreb, samtidigt med at de eksemplificerer, hvordan det er muligt at komme videre og få et godt liv efter seksuelle overgreb. Rollemodellerne stiller sig frem i byer og bygder med deres fortællinger og er således med til at sætte grænser og bane vejen for en mere åben dialog om seksuelle overgreb og give håb til ofre for overgreb.

7. Inatsisartut har vedtaget "[Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at rette henvendelse til Rigsmyndighederne med en opfordring til, at anklagemyndigheden i Grønland søger at skærpe foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn](#)". Hvad er status på denne sag?

A. Hvornår kan samfundet forvente at foranstaltningsniveauet vil blive skærpet?

Ved brev af 25. maj 2020 anmodede jeg justitsminister Nick Hækkerup om snarest at opfordre anklagemyndigheden i Grønland om at søge at skærpe foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn.

Ved brev af 2. juli 2020 svarede justitsministeren, at anmodningen om skærpelse af foranstaltningsniveauet vil have samme virkning og rejse samme problemstillinger, som Naalakkersuisuts tidligere anmodning om at hæve foranstaltningsrammen i kriminallovens § 147, hvorfor anmodningen vil blive inddraget i det videre arbejde herom. Justitsministeren havde tidligere givet udtryk for, at det vil give nogle ressource- og kapacitetsmæssige udfordringer i kriminalforsorgen, hvis foranstaltningsniveauet hæves, hvorfor der er igangsat et arbejde med at finde løsninger, så vi undgår yderligere pres på ventelisterne til afsoning.

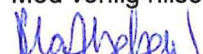
I afrapporteringen fra det grønlandsk-danske samarbejde er det samtidig understreget ved initiativ 11, som er formuleret således:

"Forhøjelse af foranstaltningsniveauet i sager om voldtægt af børn ved samleje og andet seksuelt forhold".

Dette er en af anbefalingerne for at sætte massivt ind for at styrke retssikkerheden for ofre for seksuelle overgreb.

Justitsministeriet har oplyst, at man er ved at færdiggøre et udkast til et lovforslag, der har til formål at skærpe foranstaltningsniveauet med 50% for voldtægt af en person under 18 år ved samleje eller andet seksuelt forhold efter kriminallovens § 77, skt. 1, nr. 1-3. Udkastet forventes sendt i høring inden udgangen af 2020.

Med venlig hilsen

Martha Abelsen